

Автоматизація реалізації продукції одночасно забезпечує і контроль надходження від покупців платежів за відвантажену їм продукцію; облік реалізації в потрібних цінах; визначення податку на додану вартість для його сплати до бюджету; розподіл поза виробничих витрат, пов'язаних зі збутом продукції; формування бухгалтерських записів реалізації продукції. У ній зацікавлені також відділ маркетингу та керівництво підприємства.

Автоматизація складського обліку забезпечує отримання даних аналітичного обліку залишків готової продукції та її надходження на склад у натуральному й вартісному виразі, про випуск готової продукції, про фактичну собівартість іншого надходження та витрат готової продукції для прийняття найбільш ефективних управлінських рішень.

Початком роботи з системою є формування нормативно-довідкової інформації у вигляді довідників: номенклатура-цінник готової продукції; зовнішніх організацій; текстових постійних; договорів на постачання готової продукції; користувачів; торгових націнок. Під час вибору конкретного довідника система показує його структуру. Формування в системі номенклатури продукції та її кількості здійснюється через «Картку обліку готової продукції», куди бухгалтер спочатку пореквізитно вводить залишки по кожному номенклатурному номеру на дату внесення, а потім через автоматизоване створення відповідних первинних документів у картці відображається надходження готової продукції на склад або її відвантаження з визначенням залишку по кожному номенклатурному номеру.

Відвантаження готової продукції зі складу супроводжується формуванням і випискою рахунку-накладної на відпуск готової продукції, який разом із відповідною нормативно-довідковою інформацією є основою для складання та друкування платіжної вимоги-доручення. Рахунки-накладні автоматично заносяться у Книгу реєстрації рахунків-накладних, у якій вказується, коли було відвантажено продукцію та зроблено оплату.

Виконання облікових робіт починається з заповнення вхідної інформації, представленої такими документами: рахунок-накладна; платіжна вимога-доручення; картка обліку готової продукції; квитанція про відвантаження готової продукції; книга реєстрації рахунків-накладних.

У результаті оброблення даних отримують таку вихідну інформацію: відомість руху готової продукції на складі в номенклатурному розрізі; відомість аналітичного обліку; відомість аналізу відвантаження готової продукції; відомість відвантаження, відпуску й реалізації готової продукції; відомість визначення результатів від реалізації готової продукції; моделі рентабельності продукції.

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

О.В. Смородська, студ. (ХДУХТ, Харків)

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

1. Організація бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах є комплексом заходів власника підприємства, спрямованих на забезпечення реєстрації фактів господарської діяльності, їх узагальнення з метою отримання необхідної інформації для складання звітності та прийняття управлінських рішень. Інструментом організації обліку є облікова політика, що включає сукупність певних принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, виходячи з чинного законодавства й особливостей діяльності акціонерних товариств відповідно до потреб акціонерів та інших користувачів.

2. Організаційними ознаками обліку в акціонерних товариствах є формування статутного капіталу; наявність акцій та їх оцінки за ринковою вартістю, що підвищує достовірність фінансової звітності й дозволить обчислити вартість активів, внесених до статутного капіталу, визначити величину чистих активів у розрахунку на одну акцію, дійсну вартість частки учасників товариства; формування емісійної і дивідендної політики; контроль за обліком, що передбачає управління власним капіталом та створення інформаційної бази емітента цінних паперів.

3. Аналіз практики обліку в акціонерних товариствах, а саме: розгляд таких питань як система обліку і документальне відображення статутного капіталу в момент створення та функціонування акціонерного товариства; оцінка вкладів до статутного капіталу; облік додаткового капіталу шляхом проведення емісії акцій, відсутність переоцінки активів; створення резервного капіталу та іншого резервування коштів; облік дивідендів; ведення аналітичного обліку та документального відображення операцій з обліку власного капіталу (статутного, додаткового, резервного, вилученого капіталів) вказує на необхідність удосконалення методики й організації обліку власного капіталу.

4. Суттєву роль у розширенні діяльності підприємства відіграє дивідендна політика. Оптимально визначена дивідендна політика сприяє економічному зростанню підприємства за рахунок збільшення власного капіталу як за рахунок приросту нерозподіленого прибутку, так і за рахунок залучення нових інвесторів. Дивідендна політика включає в себе: методи визначення фонду дивідендів; форми оплати дивідендів, розмір дивідендів на акцію чи частку у статутному капіталі. Основна мета розробки дивідендної політики – встановлення необхідної пропорційності між поточним споживанням прибутку власниками і майбутнього його зростанням, для максимізації ринкової вартості підприємства і забезпечення стратегічного його розвитку.

5. Облік нерозподіленого прибутку ведеться на рахунку 44 “Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)”. Спрямування частини прибутку звітного року на виплату дивідендів та інших доходів, належних акціонерам підприємства за підсумками року, відображається за дебетом контрпасивного рахунку 443 “Прибуток, використаний у звітному періоді” і кредитом рахунку 67 “Розрахунки з учасниками”. Дивіденди нараховуються на основі виписки з протоколу загальних зборів та інформації, що міститься у книзі реєстрації акцій. Підприємство може вести паперову чи електронну форми книги. Ведення електронної бази даних дає можливість на основі інформації, що міститься у базі, та розміру дивіденду, формувати відомість нарахування і виплати дивідендів.

6. В аналітичному обліку до субрахунку 671 “Розрахунки за нарахованими дивідендами” слід виділити чотири субрахунки другого порядку, зокрема: 671.1 – дивіденди в грошовій формі; 671.2 – дивіденди не в грошовій формі; 671.3 – дивіденди, спрямовані на реінвестицію; 671.4 – депоновані дивіденди. Даний розподіл інформації суттєво скоротить затрати часу бухгалтерів.

З метою стимулювання реінвестиції дивідендів вважаємо за доцільне внести зміни до чинного податкового законодавства, які б передбачали повне звільнення від оподаткування реінвестиції дивідендів. Даний захід дозволить у значно більшому обсязі спрямовувати отримані прибутки на розширення виробництва, що обумовить ефективність діяльності акціонерних товариств.

Аналітичний облік на рахунку 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)” слід організувати таким чином, щоб забезпечити користувачів інформацією про напрями використання коштів підприємства та вести за допомогою відомості 7.2 відповідно до Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356, в якій наводяться зведені дані за субрахунками 441 і 442 та деталізовані дані субрахунку 443 “Прибуток, використаний у звітному періоді” по напрямках його використання: нарахування дивідендів, збільшення статутного і резервного капіталу та інше використання.

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

І.М. Самофал, студ. (ХДУХТ, Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Розвиток у країні інвестиційного потенціалу та реформа бухгалтерського обліку спричинили активізацію досліджень щодо обліку інвестицій, адже для прийняття тактичних і стратегічних рішень з управління капітальними інвестиціями необхідна своєчасна, достовірна аналітична інформація, що може бути забезпечена лише бухгалтерським обліком та безпосередньо залежить від його якості. При вивченні генезису методики обліку капітальних інвестицій визначено перспективні напрями удосконалення обліку капітальних інвестицій в сучасних умовах господарювання, до яких слід віднести облік джерел фінансування капітальних інвестицій та облік поліпшень об'єктів основних засобів, які збільшують первісно очікувані економічні вигоди від використання об'єктів основних засобів.

В бухгалтерському обліку мають відображення наступні етапи: в передінвестиційній фазі – облік формування інвестиційних ресурсів; в інвестуванні – облік операцій з капітального інвестування; в забезпеченні віддачі інвестицій – облік результатів інвестиційної діяльності. Відповідно на першому етапі об'єктів бухгалтерського спостереження діяльності підприємства зі здійснення капітальних інвестицій можна виділити: облік майна підприємства та джерел його утворення відповідно до основних класифікаційних ознак інвестиційних ресурсів. На другому етапі діяльності підприємства зі здійснення капітальних інвестицій об'єктами бухгалтерського обліку виступають: нове та додаткове будівництво, монтаж об'єктів основних засобів, придбання основних засобів, реконструкція, модернізація, капітальний ремонт основних засобів, придбання та виготовлення інших необоротних активів, придбання та створення нематеріальних активів. На кінцевому етапі діяльності підприємства зі здійснення капітальних інвестицій об'єктами обліку виступають результати інвестиційної діяльності. Результатами діяльності підприємства при здійсненні капітальних інвестицій може бути або зростання необоротних активів на підприємстві або прибуток чи збиток, отриманий внаслідок продажу об'єктів капітальних інвестицій.

Проведеним аналізом тенденцій розвитку інвестиційної діяльності зі здійснення капітальних інвестицій на досліджуваних підприємствах встановлено, що обсяги інвестицій в основний капітал щорічно мають тенденцію до збільшення. Така ситуація вимагає правдивої та достовірної інформації щодо здійснення інвестицій та їх результативності, джерелом одержання якої є дані бухгалтерського обліку. Однією з важливих невіршених і до сьогодні проблем, виявлених на обстежених підприємствах, залишається правильність відображення в обліку господарських операцій зі здійснення капітальних інвестицій в орендовані основні засоби. Неузгодженість відображення в обліку таких операцій виникає внаслідок відсутності законодавчо відрегульованої методики їх обліку. На основі аналізу потреб споживачів облікової інформації визначена методика відображення на рахунках бухгалтерського обліку капітальних інвестицій в орендовані основні засоби, яка передбачає поділ поліпшень в орендовані основні засоби на віддільні та невіддільні, а також на поліпшення, які здійснюються за згодою орендодавця та без неї, що забезпечить адекватне відображення операцій з обліку таких об'єктів в сучасних умовах господарювання.